

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 30 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kmeti stan — na smrt bolan.

II.

Ohranitev kmetijskega stanu je potrebna v korist države, sosebno pa še v korist našega naroda. Kmeti stan je v nekem smislu rezervni zaklad, kateri moramo čuvati z vso skrbnostjo, ker je od njega odvisna naša narodna prihodnost.

Kaj pa je treba, da se ohrani kmeti stan? V prvi vrsti se mora za to zavzeti kmetovalec sam, saj gre najprej za njegovo kožo, v drugi vrsti pa zahtevamo kmetovalci, da nas podpirata država in dežela, da delujeta na povzdigo produkcije, da se kmetijstvo zadevajoče zakonodajstvo premeni tako, kakor je po razmerah našega časa in po razmerah kmetijstva potrebno, da se kmetovalec razbremení v toliko, kolikor to tirja pravičnost, da se zavaruje kmetijska produkcija sosebno pred inozemsko konkurenco in da sploh državni zbor kakor vlada in deželni zbori posvetijo koristim in potrebam kmetijskega stanu največjo skrb.

Razložili bomo v naslednjih člankih posamezne točke kmetijskega programa. Dogovorili smo se glede njih z raznimi uglednimi kmetovalci na Kranjskem, tako da jih lahko sprejmo vsi napredni slovenski kmetovalci in da morejo zahtevati, naj podpiše ta program naprednih slovenskih kmetovalcev vsak poslanec, ki hoče biti resničen zastopnik kmetijskih volilcev.

Kar bomo v kmetijskem programu nasvetovali, naj v treh ozirih upliva na izboljšanje kmetijskih razmer. Nekateri naših predlogov merili bodo na podpore posamičnih kmetovalcev in na povzdigo kmetijske produkcije sploh. Druga skupina zahtev se nanaša na razbremenjenje kmetovalcev od različnih javnih in zasebnih dolžnostij. Tretja skupina pa se nanaša sploh na varstvo kmetijske produkcije ter na zagotovitev lažjih produkcijskih pogojev kakor so sedanjí, a če bomo v zadnjih točkah tega načrta zahtevali razširjenja političnih pravic kmetijskega stanu, je ta zahteva samo sredstvo za krepkejšo in izdatnejše zastopanje kmetijskih pravic.

Kmetovalci sami smo najprej poklicani, da storimo svojo dolžnost, a če hočemo razmere kmetijskega stanu izboljšati, potem moramo najprej sami storiti vse, kar je v to potrebno. Ker je pa posamičnik za to preslab, treba je, da se združimo, da se organizujemo. Na čelu vsakega kmetijskega programa stoji organizacija, katera naj nam zagotovi popolno narodno samostojnost, pa naj nas vendar krepko podpira v borbi za ostanek. Organizacija mora vsakega posamičnika moralno in gospodarsko

podpirati in povzdigovati in tako kmetovalcu dati tisto notranjo moč, brez katere ne more izhajati nego mora prej ali slej podleči pritisku naših narodnih sovražnikov.

Trije dobri sveti.

(Španska povest; priredil Radovan.)

III.

Tudi Janez zagledal je naposled veselja poln svoje vasi zvonik, ko so zvonovi baš zvonili »Ave Marijo.«

Vesetje Janezovo ponehalo je kmalu. Polotila se ga je bojazen: Kaj, ko bi žena bila že mrtva ali pa ljubezni poštenjaka nevredna?

Zadnji dvom obtežil ga je bolj nego prvi, saj je človeštvo grozno sebično. Bila je že noč, ko je došel, a jasna mesečina nad vasjo, na katere prvem konci je bila hiša Janezova, oziroma mežnarjeva. Sprednji del molel je na vrt s posebno gostim leščevjem. Tjakaj skril se je naš junak, da bi opazoval, kdo hodi v hišo in iz hiše in kdo bode imel v hiši opravka. Kmalu stopil je skrbno v svojega plašča kapuco zaviti duhovnik iz odprtih durij rekoč prav ljubeznjivo za njim stopajoči ženski: »Na svidenje, draga moja!«

Janez posegnil je po dolgem noži, ki si ga je bil zaradi večje varnosti takoj po ločitvi od groznega krčmarja kupil. Pomisljal je le še to, ali naj najprej duhovnika, ali svojo ženo umori, ko mu šine tretji svet v glavo: »Predno kaj storiš, vprašaj svojo blazino za svet.« Zato se je premagal in sklenil, kaj tacega kakor je osveta svoje časti, odložiti do jutri.

K temu pa se je treba zatajiti, — torej se bode zatajeval; Janez premisljal je vedno bolj. Skočil je z vrta k vratom in potrkal. Njegova žena prišla je takoj in hipoma ga spoznavši obsula ga s tisoč dokazi ljubezni, Janez pa je poljube vračal z dna srca.

Nehvalež, rekla mu je, sedem let ne pisati! Nič nam naznaniti ali si živ ali mrtev!

Ti si isto storila!

O, lažnjivec ti! Moj oče in jaz pisala sva nad dvajset pisem, a nikdar dobila odgovora!

Niti jednega nisem dobil.

Pa sva vendar vselej napisala ime Janez Fernandez!

Da, a mene zovejo le Janez Premišljaj!

O, to je lepša šala!

In kam sta pošiljala pisma?

Kam, tja kjer si bil!

Jaz sem bil vedno v tej vasi!

Oj kako galantno! Toda ti si lačen in bi rad večerjal, kaj ne?

Da, da, malo!

Ko pridejo oče, bomo večerjali.

Janezova žena, ki je bila še jako mlada, začela je pogrinjati mizo in pripravljati večerjo. V ta hip potrka nekdo na vrata, mlada žena vzame luč in gre odpirat rekoč: »To so moj oče.« Misliti si moremo jezo Janezovo, ko vidi, da prihaja po stopnicah duhovnik, ki je že spodaj plašč odložil in kateri se mu je zdel isti, ki je poprej odšel.

Svojega kapitana svet pozabivši zgrabi zopet nož, a ga z veselim krikom vrže na tla in objame prišleca. Ta ni bil nihče drugi, nego bivši cerkvenik, ki je pa med tem bil blagoslovljen in je župnik postal. Useli so se k mizi. Janez prinesel je vse tri torte, povedal zgodovino svojih treh svetov, in da so ga stali trideset tisoč realov.

Njegovemu tustu se to ni preveč zdelo, žena pa je bila skrajno nesrečna: toliko denarja imeti, sedaj pa brez solda! —

Torej, reče Janez, poskusimo te torte, ki mi jih je kapitan posebno priporočal.

Ko svojo nareže, pade deset tisoč realov v zlato iz nje!

Zdaj hitita žena in tast rezati in vsa-cemu se izpod noža zablisne jednaka vsota.

Ni treba praviti, da je večerja bila vesela in zabeljena.

Kar pa morda ni posebno okusno, je pa to — da sem popolnoma pozabil na gospe sosede sol.

Politični pregled.

Položaj — v naši državni polovici je še prav tako nejasen, kakor je bil ob zaključenju državnega zbora. Zadnje dni se je mnogo govorilo o nesporazumljenjih mej ministri, naposled celo, da ministerstvo odstopi. Bile so pač neke težave, ki pa so že vse spet poravnane.

Deželni zbori. Dolenjeavstrijski, goranjeavstrijski, solnograški, bukovinski in dalmatinski deželni zbor se snide že tekom meseca februarja, ostali dež. zbori pa v prvi polovici meseca marca. Občna pozornost je seveda obrnjena na deželni zbor češki, kjer poskusi vlada, doseči spravo mej Čehi in Nemci.

§ 14. V kratkem, čim se namreč pojasne razmere v ogerskem državnem zboru, izda vlada celo vrsto naredb na podlagi § 14, mej drugimi se tudi na ta način uveljavi nagodbo z Ogorsko. To je dalekosežnega pomena. Nagodba sicer ostane, ali s tem, da je ni odobrila parlament, izgubi pravno podlago in ima Ogorska proste roke, da uniči dualizem.

Ogerska kriza. V sredo so bili ogerski ministri na Dunaju in so poročali ce-

sarju o uspehih, oziroma o neuspehih vladnega pogajanja z opozicijo. Kolikor je iz jako splošnih in nedoločnih poročil razvidno, kažejo vse okoliščine na to, ali da je cesar dal vladi gotova pooblastila za vse slučaje in da se naredi sedaj v ogerskem parlamentu mir, bodisi s porazumljenjem z opozicijo ali pa tudi proti njej ali pa da vlada odstopi.

Iz barbarske Rusije. Ruski car Nikolaj II. je izdal naredbo, da je osnovati pri vsakem vojaškem oddelku posebno šolo, kjer se bodo vojaki učili v vseh važnejših predmetih, kakor pisanju in čitanju ter da bodo med aktivnim vojaškim službovanjem vsaj tudi kaj pridobili za svoje poznejše življenje. Vsled krajevnih naredb primankuje namreč na Ruskem ljudskih šol, ter pride mnogo mladeničev k vojaštvu brez znanja čitanja in pisanja. Temu se bode v bodoče odpomoglo.

Srbija. Srbska vlada je poskusila napolniti prazne žepe razkralja Milana s tem, da je hotela najeti več milijonov posojila. Ta namera pa jej je spodletela, ker so zastopniki raznih velesil proti najetju novega posojila protestirali in sicer v interesu njihovim državam pripadajočih starih upnikov Srbije, katerih tirjatve bi vsled novega dolga prišle v nevarnost.

Macedonija. Rusija nima časa, baviti se sedaj z balkanskimi zadevami in je zato zastavila ves svoj upliv, da ohrani v Macedoniji mir. Dasi je Macedoncem sedaj jasno, da ne smejo pričakovati v slučaju revolucije od nobene strani podpore, vendar nadaljuje svojo agitacijo. Ker je Turčija zbrala v Macedoniji veliko vojsko, bo vsak ustanek imel za Maceđonce najžalostnejše posledice.

Filipine. Na filipinskih otokih je prišlo mej domačini in mej ameriško vojsko že do krvavih prask. Ameriška vlada je uvidela, da je zanjo filipinsko grozdje vendar pre-kislo in je zaradi tega izposlovala v senatu izjavo, da Združene države ne mislijo Filipin anektirati. S tem je omogočeno, da se Američani častno umaknejo s Filipin.

Dopisi.

Z dežele 10. februarja. Prosim poizvedite v Ljubljani sledeče: 1. Koliko stane jeden fant v kakem institutu, če se računi poštena hrana in stanovanje. Navadno računijo dobri instituti za isto in za perilo vsaj po 30 gld. na mesec. 200 fantov bi tedaj stalo na mesec v dobrem institutu 6000 gld. in na leto (10 mesecev) 60.000 gld. — Obleka, obuvale stane za leto za jednega fanta 50 gld. Za 200 fantov 10.000 gld. — Profesorjev stane jeden 2000 gld., 20 mož 40.000 gld. — Kuharice, dekle, hlapci s hrano, stanovanjem vred, recimo 10 oseb, jedna povprečno 300 gld., (za 12 mesecev) 3600 gld. — Penzije za odslužene profesorje je težko izračunati pa vzemimo samo 40.000 gld. — Davki od poslopij? popravljen je istih?

2. Koliko kajnita in tomaževe žlindre, (zdaj najboljša gnojila za travnike), bi se dobilo za pol milijona goldinarjev, koliko potem vsako leto za 150 tisoč gold.? Ali bi se dali s toliko denarja naši travniki zboljšati in tako, da bi lahko potem še enkrat toliko živine slovenski kmet redil?

3. Če pobira kdo mej ljudstvom več let denar v namen, da zgradi in vzdržava kako fantovsko semenišče in kak učni

zavod in zbere dosti denarja, recimo 1 milijon ali dva in potem državna uprava take naprave prepove, ali se iste iz družih razlogov opustijo, predno se je že kaj začelo, ali tudi ko so poslopja zgrajena, kaj je potem s tem denarjem in poslopjem? Ali ga sme zbiratelj obdržati, ali ga mora nazaj dati? Kako bi se povračal? Imena darilcev niso zapisana. Kaj potem, če je povračilo zaradi tega nemogoče? Ta vprašanja smo oni dan v vasi reševali. Nismo vedeli odgovora. Vprašajte v Ljubljani izvedene može. Tam imate več fantovskih in dekliških penzionatov, tam imate pri kmetijski družbi zvedence in kanonik Kalan, ki »Domoljuba« uredjuje, bo gotovo vedel na 3 vprašanja točen odgovor. Dolenjski kmet.

Z Dolenjskega 8. februarja. Tedaj, ko se je tlaka-desetina odpravljala, je bilo vladnim osebam pod Marijo Terezijo in Jožefom II. zaradi tega za oprostitev kmeta tlake, desetine, da se ojači kot sam svoj gospodar ter tako lahko državi plačuje večje davke, katere so prej grajščine na pot za-se obdržale in še zraven kmeta drle s tlako in cerkev z desetino. Bilo je tudi državnikom na tem, da se kmet, oproščen tlake in desetine, bolj redi in tako več in krepkeje fante k vojakom postavlja. Ali vkljubo temu so grajščine, ki so se proti odpravi tlake in desetine protivile, le toliko povzročile, da kmet ni dobil iz tega oslobodenja toliko, kar bi mu bilo šlo in so morali tedanji vladarji v marsičem grajščinam odjenjati. To je bilo v letih od 1700—1800. Leto 1848. je prineslo to oslobojenje. Tedanja revolucija jo je spravila v življenje. Kmet je dobil svojo pristo lastino proti plačilu odveznine, katero je skoraj do teh let plačeval. Ali hoste je dobil tako malo, da je komaj imel za nasteljo in drva. Bil je zadovoljen, da je bil te grajske samostanske in farovške gospode rešen in ker tedaj les ni bil v kupčiji, kakor sedaj, se je zadovoljil s kosi hoste, kolikor se mu je ravno po grajščinskih dati hotelo. Seveda, v najslabših krajih jo je dobil. — Zdaj, ko železnice po vsem svetu vozijo in je les dobil svojo ceno, zdaj bi dobro bilo, ko bi naš kmet imel kaj lesa prodati. Hrastovina v naših slov. krajih je neznansko draga postala. Tu in tam po Dolenjskem in Štajerskem je še ima kaj naš kmet. Veliko jo je pa za mali denar tedaj prodal, ko so vinogradi na Dolenjskem pešati začeli in še ni železnice bilo. Prevažanje lesa je tedaj trgovca veliko stalo in ni mogel dosti za les sam plačati. Na Štajerskem je bila vsaj glavna proga, južna železnica, ki je bliže bila in tako preskrbela dražjo prodajo lesa. Pa veliko hrastovine danes že ni več. Ali ta tudi po večjem gre za majhne denarje. Naš kmet zna dobro za mežnarjem hoditi, kedar ga ta goni k volitvam, kjer glasuje za kakega farovškega človeka in kadi potem na pojedini par kub po 5 kr., ko je že malo vinjen pa one po 2 za 5 kr., ali ne spozna se na kubike. Tako prihajajo laški, nemški in domači privihanci v deželo, dajejo kakemu domačinu desetak, da jim mešetari — in potem dobijo te ubožce s tem, da sklenejo na kubikmero za les celih host pogodbo in potem se seka in delajo švelarji, doge, ali debele deske. In ko je hosta posekana in les zravnán, vidi ta naš pobožni revež, da bo za vso hosto dobil komaj četrti del tega, kar bi bila vredna, ali le toliko, kar bi

samo vrhovina za drva dala. Zaradi zmote pogodbo razdirati ne kaže, trgovec je skrbel za to, da je kmetu pred sklenitvijo pogodbe primeroma pokazal koliko lesa bo šlo v kubik — in zaradi prikrajšanja nad polovico prave vrednosti, ali kakor naš človek reče, zaradi polovice goljufije, tudi ne gre razdiranje, ker je taka trgovina trgovska stvar in trgovinski zakon to prikrajšanje izključuje. — Taki slučaji kmečke pameti so posebno pogosti na Dolenjskem, tu pa zna le komaj 10 mej 100 kmečkimi ljudi pisati in brati. Tako gredo hoste v nič in nič ne zaležejo temu slov. trpinu. Da, 3 leta je dosti ljudske šole za kmeta! — Le tako naprej, bo kmalo vse dobro in svitla nebesa ne bodo dosti prostora imela za te Slovence, ki so tako lepo na zemlji stradali in seveda za to v nebesih, kakor se v cerkvah uči, odplačilo in vsaj zabeljene žgance dobiti morajo. Neumneži, drugače se že ne more govoriti! Oči odprite in ne spuščajte se v pogodbe, če ne razumete mere in družih prekanjenosti trgovine!

Domače in razne novice.

Klerikalne lumparije. Kranjski klerikaleci so vendar podle duše. Nedavno tega so v »Vaterlandu« brez vsacega vzroka napadli dr. Ferjančiča ter ga predstavljali kot človeka brez vsega upliva in brez veljave, dasi je vendar kot zaupni mož vseh slovenskih in hrvatskih poslancev in sploh cele desnice postal prvi podpredsednik poslanske zbornice. Po vsi pravici so rekli naši narodni nasprotniki: Če vi Slovenci svoje lastne može v dunajskem listu tako zasramujete, potem pač ne zaslužite, da bi se vam bolje godilo. — V Zagorju ob Savi je član obč. zastopa g. Mauer predlagal resolucijo za slovensko vseučilišče in nadsodišče. Župnik Gross in njegov brat sta glasovala z nemškutarji proti temu predlogu. Tu se je zopet pokazalo brezdomovinstvo klerikalcev.

Volilni shod v Krškem se je vršil pred kratkim in je na njem govoril dr. Tavčar. Shod mu je soglasno izrekel popolno zaupanje.

Častnim meščanom je obč. zastop v Novem mestu izvolil gosp. Gerdešiča, predsednika ondotnega okrožnega sodišča.

Poštna vest. Novo ustanovljeni c. kr. poštni urad v Preserji je dobila gosp. Katarina Vilhar, dosedaj poštarica v Trebelnem.

Iz Grahovega pri Cerknici se nam piše: Pretečeno nedelja imeli smo kakor običajno sv. mašo s propovedjo. Mislili smo, da se nam bode oznanjal raz lece nauk božji, toda varali smo se; mesto da bi se oznanjevala božja beseda, pomislite, delala se je izvrstna reklama za ljubljansko — št. 13. Ljudje v cerkvi so le težko zadržavali smeh, molilo se ni pa prav nič. Ne vemo, čemu se nam to propoveduje, saj do nedelje večina ljudstva o tem še vedela ni, a sedaj je še našim otrokom znano, kake cvetke cveto na štev. 13.

Steber lahonstva v Pazinu se je podrł. Ondotni odvetnik dr. Constantini, jeden najradikalnejših, a tudi najinteligentnejših kolovodij istrskih Lahov, je umrl.

Ravnatelj vinarske šole v Mariboru — tujec. Te dni je bil imenovan

novi ravnatelj za vinarsko šolo v Mariboru. Akoravno je za to mesto prosilo več slovenskih ali vsaj slovenščine zmožnih strokovnjakov, dobil je službo neki Friderik Zweifler, doslej učitelj na viinarski šoli v Geisenheimu ob Renu.

Dopolnilna volitev v goriški dež. zbor na mesto grofa Fr. Coroninija se bode vršila dne 27. t. m. Kandidat ne bode žid dr. Luzzatto, ker je bilo Lahe strah, da ž njim propadejo ampak Nemec dr. Egger.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarju 1899 je 146 strank uložilo 30.874 gld. 45 kr., 145 strank vzdignilo 17.852 gld. 74 kr., 15 strankam se je izplačalo posojil 1860 gld. Denarni promet 94.324 gld.

Hrvatska gimnazija v Pazinu. 101 prošnja za hrvatsko gimnazijo v Pazinu je podal poslanec Špinčič na zapisnik zbornice dne 31. prosinca. Prošnje je dalo 20 hrvatskih in slovenskih mestnih občin, 47 župnih uradov in k temu je 31 prošelj občinarjev iz onih občin, v katerih uprava ni v naših rokah. Tukaj se vidi, koliko so vredni tisti naročeni svečani italijanski protesti!

Biskup Jurij Strossmayer je praznoval 4. t. m. 85letnico svojega življenja. Od vseh strani so mu došle čestitke. S celim slovenskim narodom mu kličemo: Bog ga čuvaj do skrajnosti človeškega življenja!

Slovenska zmaga. Pri občinskih volitvah v Pekrah na Štajerskem so Slovenci zmagali v vseh treh razredih. Slava jim!

Nemška šola v Laškem trgu. Le birokratični zvižavnosti in slovenski zaspčnosti se je zahvaliti, da je bila v Laškem trgu ustanovljena nemška dvorazrednica. Ustanovitev je bila nezakonita in nezakonito je razširjenje te šole. Deželni šolski svet jo je razširil v trirazrednico, v kljub temu, da ni število učencev naraslo do števila 160. Čuje se, da se začne gibanje zoper postopanje političnih oblastev. Morda je že prepozno.

Talijo za rešitev življenja. Znesek 15 gld. je deželna zlada priznala učencu Francu Štuleviju iz Radovič, ker je 8. avgusta lanskega leta rešil iz Kolpe Ivana Malešiča.

Odposlanstvo učiteljev na Dunaju. Te dni se je predstavilo ministerskemu predsedniku grofu Thunu in naučnemu ministru grofu Bylandtu odposlanstvo hrvatsko-slovenskih učiteljev iz Istre in Goriške. Oba ministra sta prijazno vsprejela odposlanstvo ter priznala, da so želje glede zboljšanja plač upravičene. Ker je bil finančni minister odsoten, je odposlanstvo izročilo spomenico njegovemu tajniku. Odposlanstvo je vodil državni poslanec dr. Anton Gregorič.

Novo pevsko društvo so ustanovili v Planini pri Logatcu, čegar pravila so že potrjena.

Regulacija štajerskih učiteljskih plač je poglobitvena stvar, s katero se bo bavil deželni zbor štajerski v prihodnjem zasedanju. Slovenski učitelji bodo imeli v kratkem v Celju shod, da se dogovoré v tem oziru.

Srečolov s 300 srečkami je dovolilo ministerstvo gasilnemu društvu na Breznici v društvene namene.

Vodovod v Vrhpolji v političnem okraju kamniškem je dovršen. Komisija ga ogleda in potrdi dne 27. t. m.

Pogozdovanje Krasa. Minulo leto so v postojinskem okraju pogozdili 111 hektarov; na tem prostoru so zasadili 1.086.000 borovih drevesc.

Ali je i to kultura? Zadnji čas so se v Pulju pojavili brezsrarni tatovi, nevarni človeškemu imetju. Neki dan sta dve maski prijeli zdravnika dr. Bolmarčiča in mu vzeli zlato uro in verižico. — Na vodnjaku pred pošto je zvečer neka ženska jemala vodo. Kar na jedenkrat stopi pred njo neki možki z nožem v roki in zahteva: »o bezzi o vita«. Sirotica je v silnem strahu brzo stisnila nekaj čez 2 gld. nesramnežu v roko in zbežala. — Na plesu »Lega nazionale«, katerega se gospoda radi važnih vzrokov udeležujejo maskovana, je neka maska gospici S. iztrgala zlato uro in verižico — in izginila. Zares lepi odnošaji!

Velikana domače reje, blizo 7 centov (391 kg) težkega prašiča pripeljal je v mestno klavnico posestnik Finžgar iz Stranske vasi pri Grosupljem. Prašiča, ki je še-le dva leta star, je Finžgar doma zredil in je prejel lepo svoto 174 gld. za tega velikana. Mož si je bil v svesti, da njegovemu prašiču ni kmalu para, zato ga je tudi pripeljal v Ljubljano na vozu, okrašenem z bršljinom in zastavami. Vsa čast domači živinoreji!

Drzen tat. Dne 10. t. m. ob 2. uri zjutraj je prišel neznan tat v prodajalno g. Repeta pri Bledu, a predno je mogel kaj vzeti, pognali so ga v beg trije možje, Franc Vovk, grajščinski ribič, Janez Žerovc in Janez Kajdiž, akoravno je tat trikrat nanje ustrelil. Tudi pred šestimi tedni je bil, kakor je bilo že poročano, tat v prodajalnici, seveda je takrat pobral kar je mogel nesti. Sedaj je odprl močno ključavnico Wertheimovega sistema, potem pa s krampom odlomil dve ključavnici. Ravno to ga je izdalo, ker je napravilo velik ropot.

Kaj je resnica? V ljubljanskih vojaških krogih se govori, da pride pešpolk št. 27 iz Ljubljane v Gorico; kranjski pešpolk št. 17 iz Celovca v Gradec, koroski pešpolk pa da pride v Ljubljano, dočim poročajo dunajski listi, da se v celem območju graškega voja ne zgodi glede dislokacije nobena prememba, in da torej ostanejo vsi imenovani polki, koder so zdaj. Katero domnevanje je pravo, se v kratkem izkaže.

Nesreče. V kamnolomu Kneza in Tavčarja pri Trzinu ponesrečil se je v ponedeljek popoldne 24letni Fr. Tržinar iz Depalje vasi. Utrgala se je skala do 50 kg. ter ga zadela na hrbet, da je na mestu obležal mrtev. — Utonila je minoli teden petletna hčerka železniškega čuvaja Jenkota iz Krtine v potoku Radomlja. Padla je z deske, ki je bila položena preko struge, v nad meter globoko vodo. — Ponesrečila je v Ljubljani šestletna hčerka rodbine Vidic na Starem trgu št. 13. Padla je z okna v tretjem nadstropju in obležala smrtno poškodovana. — Ponesrečil se je dveletni sin kočarice J. Mrjasec v Zgornjih Pirničah, ko je igraje se padel v kad polno vode in utonil.

Uboj. Minulo nedeljo popoldne so napadli štirje fantje posestnika Fr. Košaka in njegovega brata Janeza iz Ločeka, občine Žalna, ki sta se vračala iz vaške gostilne. Prvemu so zadeli toliko rano na glavi, da je v torek umrl, ne da bi bil dobil zavest. Tudi bratova rana je nevarna. Napadnike imajo že pod ključem.

Kužne bolezni. V črnomaljskem okraju imajo v občini Dobliče osepnice; v kočevskem, krškem in črnomaljskem okraju pa imajo prašičjo kugo. Tako poroča uradni list.

Požar. Minoli teden ob 1/2 12 uri predpoludnem je začel goreti gozd gosp. Fr. Hrena, lastnika grajščine ponoviške ob Savi. Ogenj so bržčas zanetile iskre iz tovrnega vlaka. Gasilno društvo je v kratkem času pogasilo požar in zabranilo večjo škodo.

Besnost. Minoli ponedeljek je zblaznel že od mladosti slaboumen M. Krhlikar iz Moženika pri Št. Lampertu. Hotel je sežgati hišo svojih starišev; ker se mu ni posrečilo, pričel je s sekiro razsajati, da so morali poslati v Litijo po orožnika, ki je s silo odvedel reveža v nornišnico.

Nagla smrt. V Vuzenici so imeli gasilci minolo soboto v neki gostilni veselico. V nedeljo ob 2. uri v noči prinese domača hči denar menjavat, začne se tresti, pade in v kratkih trenutkih je bila mrlič. Gasilci so ji še napravili mrtvaški oder ter končali veselico.

Kače spe po zimi globoko pod zemljo. Zadnjič so lomili na Koroškem v nekem kamnolomu skale. Tri metre globoko so zadeli na tri modrase, ki so se začeli gibati in so skušali uteči. Delavci so jih ujeli in dejali v špirit.

V Trstu je hči strojnika Gärtnerja omedlela, ko je zagledala očeta mrtvega ležati na tleh. Živela je njegova družina že nekaj časa zelo skromno in slabo, ker ni imel nobenega zaslužka.

Utopljenca so našli pri vevški papirnici dne 3. t. m. v Ljubljani. Mož je kakih 60 let star in je moral ležati že kak mesec v vodi.

V Železni kaplji je ustrelil neki gošpod delavca. Ravno tam je ustrelil kmet — srno. Kdo je dobil več zapora? Uganite! Oba po tri tedne. Vsak daljši komentar je nepotreben.

Napad. Kajzar Ivan Obrazek iz Šumnika v litjskem okraju je šel 22. t. m. proti večeru domov. V Vašičevi hosti pa ga je napadel hlapec Testan, ga pobil na tla ter ga večkrat ranil.

Ponesrečil je te dni v kočevskem premogokopu 17-letni Jožef Ozvald.

Požari. V Drnovem je vsled nepredvidnosti neke dekle nastal požar pri posestniku Ivanu Drašlerju. Provročil je 2600 gld. škode. Komaj je bil ogenj pogasjen, začelo je goreti v bližnjih Jovšah. Marija Ševšek ima vsled požarja škode 400 gld.

Obesil se je nedavno v Tomačevem sin ondotnega obče spoštovanega gostilničarja Srakarja. Dobili so ga zjutraj mrtvega. Vzrok samomoru je neznan. Najbrž se mu je zmešalo.

Tatvina. Pri Zagorju ob Savi so zasačili te dni nekega Učakerja, kateri je hotel izprazniti pušico v ondotni romarski kapeli. Priznal je, da je to že opetovano storil. Ptička so izročili sodišču.

Sedmi izkaz prispevkov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje občine: Zgornja Šiška 20 gld., Ribnica 50 gld., Zagorje ob Savi 30 gld., Medvode 30 gld., Št. Vid nad Vipavo 20 gld., Moste pri Ljubljani 20 gld., Črni vrh nad Polhovim Gradcem 20 gld., Zgornje Gorje pri Bledu 20 gld. in Jesenice na Gorenjskem 20 gld.

Vseslovanska razstava v Petrogradu. Petrograjskem oddelku moskovskega javnega muzeja v Petrogradu se je nedavno otvorila razstava vseslovanske hišne industrije. Izložene so narodne noše prevose, tepihi, robci, raznovrstna vezenja in drugo slično blago iz Češke, Moravske, Bolgarije, Srbije, Slovaške, Hrvaške, Poljske, Kranjske in Rusije. Večino teh predmetov je poslala gospa Zajer iz Prage.

91.989 avstro-ogerskih podanikov se je izselilo minulo leto preko morske luže v Ameriko. Ogromno je to število in presega za 4000 izseljencev leta 1897. Tukaj lahko misli vsak razsoden človek, kakšne socialne razmere morajo vladati v naši državi.

Metropolit Knilovski — nekdanji honved. Novi grško-katoliški knez in nadškof lvovski, Julijan Knilovski, udeležil se je leta 1848., kakor 24letni mladenič madjarske ustaje. Služil je v »poljski legiji« pod Poljakom Bemom, ter došel do časti nadporočnika. Bil je v 12 bitkah trikrat ranjen. Ko so pa Rusi rešili Avstrijo ter razgnali ustaše, pobegnil je Knilovski na Turško, od koder je prišel v Pariz. Tu se je posvetil duhovnemu poklicu. Za časa študij pa so ga doma obsodili in contumaciam na smrt. Papež IX. je posredoval, da ga je cesar pomilostil ter se je smel vrniti v domovino. In pred 8 leti je nekdanji »puntar« zasel škofovo stolico v Stanislavu, minoli teden pa je došel do največje časti, katero mora doseči pri nas grško-katoliški duhovnik! Čudna pota božje previdnosti.

Od smrti vstala. Iz Skadra v Albaniji se poroča: Neka mlada žena je nakrat umrla, in sorodniki so jo, ko so jo vso umili, položili na mrtvaški oder. Na dan pokopa so se zbrali sosede, sorodniki in »jokajoče žene«, ki plakajo za denar. Vpitje teh žensk je bilo toliko, da se je mrtva žena — zbudila. Ljudje so bili tega silno veseli, tem bolj, ker je še tisto uro — rodila dete.

V lastni mreži utonila. Kakor poročajo iz Bune ob Neretvi, sta ribiča Ibro Rasid in Ibro Demirovič nedavno ribarila v Neretvi. Toda mahoma jima je priplul nasproti velik hlod lesa, kateremu se nista mogla več umakniti. Čoln se je zvrnil; ribiča sta padla v mrežo ter se tako zapletla v njo, da sta utonila. Neki deček je gledal od daleč ta žalostni prizor, ne da bi bil mogel pomagati.

Samomor. 50letni posestnik Josip Dolinar iz Trate se je iz neznanih vzrokov usmrtil. V njegovi sobi so našli popolnoma premočeno obleko in ker so ga videli dan pred smrtjo hiteti proti Sori, se domneva, da se je najprej poskusil vtopiti v vodi, da pa se je potem odločil za drug način smrti.

Razbojniški napad. Dne 23. m. m. se je odpeljal iz Ljubljane mlad mož, katerega so v gozdu od Čušperka proti Zdenski vasi napadli štirje tolovaji. Jeden tolovajev je držal konja, drugi mu je nastavil revolver na prsa, tretji pa mu je pregledal žepe in ga oropal za ves denar, kar ga je imel pri sebi, namreč 85 gld. Tolovaji so se s to svoto zadovoljili in izpustili mladega moža.

Naša kava, katero bi tako težko pogrešali, je v resnici le nekaka »moda« in dolgoletna navada, katero je prav zanimivo zgodovinsko zasledovati. Kakor znano, so vpeljali po naših deželah Turki »črno pijačo«, katero so uživali namesto prepovedanega vina, in preko Pariza in Dunaja se je proti koncu sedemnajstega stoletja razširila počasi kot moda. Toda le počasi, kajti to varivo ni hotelo dolgo ugajati, spočetka so govorili, da »stresa«. Toda kaj vse ne premore moda; in naposled bi ravno ne bilo obžalovati, da se je svet privadil živce zburljajočemu pitju kave, ako bi se žalibog ne pokazale kmalu prav hude posledice. Že sredi prejšnjega stoletja so dokazali znameniti zdravniki, da provzroča bobova kava oslABLJENJE, živčne in srčne bolezni; in odkar so leta 1820. znašli »kofein«, vedo za trdno, da provzroča te bolezni kavovi strup, ki se nahaja v še tako majhni množini bobove kave. Toda navzlic zdravniškimi dostikrat prav nujnim opominom, se je širila na-

vada vsekdanjega pitja kave vedno bolj, najbolj radi tega, ker se ni mogel že enkrat privajeni okus nadomestiti z nobeno drugo pijačo. To se je zgodilo še-le, in lahko rečemo v splošno blaginjo in v resnični blagoslov za človeštvo, s Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, katera se je z največim uspehom upeljala. Ta kava ima duh in okus bobove kave, nima pa tistih zdravju škodljivih lastnosti, kakor bobova. Večji del se rabi še sedaj Kathreinerjeva sladna kava kot primes k bobovi kavi, kateri se je more pridejati več kot polovica. Toda tudi sama Kathreiner-Kneippova sladna kava, ako je dobro skuhana, ima izvrsten okus in je ne moremo dosti nujno in toplo priporočiti vsaki družinski mizi. Uporablja naj se pa samo »pristni Kathreiner« v znanih pristnih zavrtkih in čuva naj se pred slabim ponarejenim blagom, katerega prodajajo »na vago«.

Tržne cene v Ljubljani

15. februarja 1899.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	10 80	Špeh povojen, kgr.	68
Rež,	8 50	Surovo maslo, „	85
Ječmen,	7 50	Jajce, jedno, „	03
Oves,	6 50	Mleko, liter „	08
Ajda,	8 —	Goveje meso kgr.	64
Proso,	8 50	Telečje „	60
Koruza,	6 —	Svinjsko „	56
Krumpir,	2 60	Koštrunovo „	40
Leča,	12 —	Piščanec „	60
Grah,	10 —	Golob „	18
Fižol „	10 —	Seno, 100 kilo „	178
Maslo, kgr.	96	Slama, „	170
Mast, „	70	Drva trda, 4 metr.	650
Špeh svež, „	66	„ mehka, 4 „	480

Loterijske srečke.

Gradeo, 4. februarja.	10, 42, 56, 6, 1.
Linc, 11. februarja.	65, 69, 18, 75, 47.
Brno, 8. februarja.	18, 29, 34, 64, 26.
Dunaj, 4. februarja.	81, 56, 13, 38, 16.
Trst, 11. februarja.	5, 20, 7, 66, 67.
Praga, 15. februarja.	33, 14, 58, 64, 19.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anônce opominim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača »Kava« in »Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda«.

☛ Dobiva se povsod! ☛

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomej. zavezo obrestuje hranilne vloge po

4³/₄%

t. j. 4.75 gld. in plačuje rentni davek.

Načelnštvo.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Julij Popper,

Bahnstrasse 8, inomest.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata
po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Vizitnice

priporoča

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

☛ Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo. ☛